

Oláh Gábor:

Hefen vagyunk

TURUL KIADÁS.

Ady nemzedékhez tartozó zül a legkevesebbet tudunk áborról, akinek a neve alig a mai olvasóközönség előtt. Oláh nemzedékének élvonalá- zott, és szerencsétlen iroda- tikaik okok zárták el az ol- zönség elől. A századeleji m, az első 25 év forrongó nem alkothatunk helyes ké- áh munkáinak ismerete nél-

Turul könyvkiadó missziós t is teljesített akkor, mikor egyik regényét, a „Heten va-“ címűt kiadta.

regény változó, forrongó in- kal teli írás. A Bakó- morú történetét mondja el. se színtelen, köznapi mese. elevenné az emberek, a szen- s pernyi cselekedetek teszik.

özvegy kis Bakóné hét gyer- és egy házat hagy maga betöltvén a parancsot; gyer- kel és vagyonkával szépen ótván a világot. A hét test- meg kell osztani a vissza- t vagyont. A mindennapi tör- itt emelkedik magasra, a köz- mese emberei szimbólumok k. Debrecen, és az egész alvó- embereinek szimbólumává!

va, dugdosó Dózsáné, a tábor- Juli, a jó, de puhány keresz- érzelmes presbiter harcából erül a ház a szerb fakereske- k, s végül Neumannak, a hadi- ag, papír-ruha szállító kis zsi- k.

zsáné és tábornójú Juli a harc bólusa. A hét testvér csak sta- ál hol egyiknek, hol másinak: an csöppenhet több a tátottsá- arisznyába. Az önzés, a legmo- önzés és becsvágy ég folyton a két asszonyban, néha hara- kemény gyerekeszertet, néha gos testvéri szeretet, néha esett, gyű jószívűség álarcában, de a helyebb indulat ugyanaz: ha az enyém, senkié se legyen. e a veszekedett gonoszságba né- óha beleszól László, a presbyter mókereskedő, s ideglenes meg- zéseket csikor ki; szavukon fog- az evangéliumi idézetekkel ke- edő önzőket. De mintha ez a hit k állandó kompromisszum volna világgal, a végzetszerűséggel: den rossz, mi legalább igyekez- k tejjel itatni a fenevadakat. megisszák „hála Istennek, kinek ty az Ő dicsősége. Ha nem? „Se- s meg Uram, hogy legalább én gígyam.“ Természetes, hogy ez a nem tud végső megoldást talál- Csak tologat, foltoz, elodáz.

m hiszem, hogy ez a hit Oláh hi- bár a regényből nem látszik ki vi- gesan, hogy magasabb hitű em- esúfokodik-e László presbyter onkácska hitén, vagy a hit tehe- lensége, csődje-e László alakja, y nem hívó ember gúnya: lássá- k, ennyit segíthettek! Pedig a re- nynek alapkérdése, a harcot épen teszi óriásivá, szándéka, hogy nulságot adjon. Mégis, nem érez- k, hogy biztos, megnyugtató vá- szt kaptunk volna. A kérdés a re-

gény elolvasása után is itt reze- g, kis tanulságocskák is kapcsolódnak hozzá, de ezek egymásnak is ellent- mondanak és csak a kérdés súlyát erősítik.

Ez a mindég kettős harc, a rossz harca a rossz ellen, (Dózsáné—tá- borszájú Juli) és a rossz harca a jó ellen szinte egyszerre folyik, és pá- ratlan lélekábrázoló lehetőségeket ad. Ez a lélekrajz is — ösztönös Oláh Gábornál. Nem kívülről, mint szemlélő lát, nem nyúl bele a lélek belsejébe, nem írja le a lelki törté- nés bonyolult útját a cselekvésig; nem boncolja őket tett-szándék ato- mokká. Benne él alakjaiban, azok külön-külön és egyszerre ösztöneiből fakadtak. A tettek, a szemek, sza- vak villódzásaiból, odavetett fél- mondatokból érezzük a lelkek belső feszültségét. Talán egyik legjobban sikerült ábrázolás: tábornójú Juli megjelenése az osztozkodáson.

— Juli szétvizslantott, kemény hangon kiabált:

— A disznókirály? Nincs itt a disznókirály? Ha nincs itt, az ő ba- ja. Hiszen ő tüzte ki ezt a napot, mégis ő felejté el? Hen!

Böszörményben angol kockákat válogat — világosította fel Jóska.

Gazdag ember az, mi a fenét ke- resne szegények gyülekezetében? harsogott Juli. Bezzeg nekem kör- mömre égett a baj, nyolcvanezer ko- rona adósság, új kocsai az uramnak, két hold föld a Tócsós-kert hátul- ján...

Osztozzunk meg hamar ezen a kis ingóságon, aztán neki a háznak. Búsás haszonnal kell túladni rajta, másképen esütörtököt mond az igyekezetünk.

Ijesztően ködös és mégis szűrös szemét végigjáratta az udvaron, be- keringelte a kocsiszínt, az istállót, átrebbent a szeméttartó felett, súrolta a nyári kis konyhát, megkoccantot- ta a „szivárványos“ udvari kutat, aztán felpattant a nagy kapu íve- zetére, rásuhant a háztetőre, besza- goolt a kéménylyukakon, a gerinc cserepeken végigsuhant, mint a macska, beugrott a hárszija-nyíláson a padlásra, pillanat alatt fölmérte az ott rejtőző értékeket: a szalmát, a szénát, az összegyűlt befőttes üveg tábor, cserepeket, a száradó ruhá- kat, köteleket, — azután beperdült a nyári kis konyhába, ahol a kis Bakóné edényei, kondérai, dézsái állottak szemorú rendben. Villódzó szeme fényt vetett a Dózsáné szo- bájába, ahol hite szerint sok lopott holmi várja a feltámadás napját. Végül, mint kóbor istennyila beke- ringelte az elhalt utcai szobáját, amelynek minden bútordarabja a szekrénybeli hat rendbeli ruhával együtt mindjárt újra kerül ide-

kint a hosszú asztalon, hat éhes testvér szörnyű árverése mellett.

A többiek úgy néztek rá, mint a kis kutyák a nagy kutyára.

*

Oláh humora, a helyzetkomikum iránti remek érzése sokszor mosoly- gást, derűs oldalt is ad elénk, de azok mögött is, mint Moliere vígjá- téka mögött, ott ég a Bakó család belső tragédiája, s a megoldás, bár látszólag békítő, végül is összeom- lás, hiszen csak ellökte a végső, megoldást a végtelenbe: a rossz to- vább fenekedik, s nem megszűntek, hanem újra készülnek a tragédiák.

— szabolcsi —

Szentiványi Kálmán:

Keresztutak közt

(Verseik)

TURUL KIADÁS.

Búcsús hangulat köszönti az ol- vasót, ha felnyitja Szentiványi Kál- mán verskönyvét. „Ájult esend“-ben s „port szítáló“ nyárban ballag a falu népe... halkan... lassan... esendesen a keresztutak közt. Való- ban, mintha a költő is lassan tétó- vázna itt-ott, ahogy az útszéli ke- resztnél a zarándokok, s imádságul halk szemlélődésből született dalt dalolna, s indul tovább. A föld fia, egy kis dunántúli falu gyermeke, 22 éves. Korányári ünnep e kötet és egyszerű szépségek tolmácsoló- ja. Önigazolás számára, ha féligéret verseire tekint, hogy szándéka tisz- ta volt. Mélységeket érez maga mö- gött, elporladt életet vére lükteté- sét ereiben... Valami fojtott mé- labú küldi, mint Sinkát és a töb- bieket, érezvén, felőlünk az rendel- tetett, hogy vihar fújja meg a szán- kat. Csak a harcos magatartás és az öserő hiányzik, kissé lankadtan folynak a verssorok, összeroskadva a sodort események gondolatának súlya alatt. A természet képeinek karján tápázkodnak fel meglátá- sai, s mutatnak halkan, némán az ég, s a szebb, jobb élet felé. Berhi- dai este, pusztá, elfutó nyár képei, a munka, s a kis közösség jellegze- tes alakjai. A léleklátó suhannak el előttünk. Felcsillan itt-ott szármá- zása, szüleinek sorsa: parasztsors. Őt már megérintette a pénz és si- ker, de költészete harangszó kell hogy legyen, amely ünnepi reggelen lép a falusi esendbe. E tiszta egy- szerűség a legnagyobb értéke. Ma- gatartása nyugodt, nem viaskodik problémákkal, a halál egyszerű szá- mára, mint a pusztai embernek az ég kéksége. Jellemzi a leíró tenden- cia. Sejtí a homályos zavargást, de verseinek langyosan folyó rendjét nem izzítja fel. A szerelem is finom és a küzdelem nem szólal meg benne. Lány sóhajokat küld kedvesé- nek, akit „Virágnak“ nevez, akit magához akar menteni a ködök elől. A régi virágénekek hangulata szökken fel szívünkben.

A legegényibb verseinek témája: az ősz mélyülő nyárutó, s a csendes alkenyat. Érdeklődéssel várjuk újabb verseit, amelyben már bi- zonytalansággal tisztultabban csendül fel lelke hangja, leszórván a beléka- paszkodó hatásokat és elhozza az érett nyarat.

— illés. —

TESTAMENTUM

Ha valamék faluvégen
útaim végét elérem,
rossz hátam legyen a sóké
s lábnyomom, mi fut a réten
maradjon a bújdosóké.
És testálom, hogy a testemet
a szelíd lesi völgy kapja meg.

S ha lesz még egyutolsó ingem,
annak hagyom, aki ingyen
emel Szent Mihály lovára —
áldja meg érte az Isten.
— És azután nemsokára
bánatom legyen a tájé
s dalom a szilvavirágé!

SINKA ISTVÁN.*

A HEGY DEREKÁN

A pillantása vad volt, megvétő!
Havasló csúcs, szögellő hegytető.

Csak állt az égi kékből szótt titán,
Felvetett, büszke fő a Hargitán.

Kömor sziklából formált ősz esoda,
Talán az Isten szürke homloka!

Mohák tűnődtek satnyán szertesztét
Meggzégyenítő, furcsa jelbeszéd...

Zord döbbenet rohant az ormokon, —
Torpanva én, merengve sorsomon,

Csak néztem őt, — ámulva reszketeg...
És megzendült a borzolt rengeteg:

Sulyos szavát félénken lestem én —
A ködbébújt csúcs nem nézett felém!

ILLÉS LAJOS.

* A költő legújabb kötetéből.